

**Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden rekisteröinti-
asioiden siirtämistä käräjäoikeuksilta maistraateille kos-
kevaksi lainsäädännöksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi isyyslakia, lahjanlupauslakia, avioliittolakia, ulosottolakia sekä takaisinsaannista konkurs-
sipesään annettua lakia.

Esitys liittyy tuomioistuinlaitoksen kehittä-
miseen siten, että tuomioistuimet voivat pa-
remmin keskittyä päätehtäväänsä, eli oikeus-
turvan toteutumisen takaamiseen, oikeusrauh-
an säilyttämiseen sekä oikeussuojan tar-
joamiseen kansalaisille. Osana tätä kehittä-
mistä ehdotetaan, että eräät pikemminkin re-
kisteröimisluontoiset kuin oikeudenkäynti-
luontoiset asiaryhmät siirrettäisiin käräjäoi-
keuksilta valtion yleisille paikallishallintovi-
ranomaisille, maistraateille. Ehdotuksella ta-
voitellaan tarkoituksenmukaisempaa työnja-
koa oikeushallinnon ja rekisterihallinnon vä-

lillä oikeusturva ja asiakaslähtöisyys huomi-
oon ottaen.

Esityksessä ehdotetaan, että isyyden tun-
nustamisen vahvistamiset, avioehto-
jen ja avio-oikeuden poistamisvaatimusten rekiste-
röinnit, läheisten välisten lahjojen rekiste-
röinnit, aviovarallisuussuhteeseen sovelletta-
vaa lakia koskevien sopimusten rekisteröinnit
sekä osituskirjojen rekisteröinnit olisivat
vastedes maistraattien tehtävänä. Missään
näistä asiaryhmistä ei katsota edellytettävän
niin laaja-alaista tai monimutkaista oikeudel-
lista harkintaa, ettei niiden käsittely maistraa-
tissa käräjäoikeuden sijasta tästä syystä olisi
asianmukaista.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1
päivänä tammikuuta 2003.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila.....	4
2.1. Hakemusasioiden käsittely käräjäoikeuksissa	4
2.2. Maistraatit	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
3.1. Rekisteröintiasioita siirrettäessä huomioon otettavia seikkoja	5
3.1.1. Oikeusturva	5
3.1.2. Asiakaslähtöisyys	6
3.1.3. Tarkoituksenmukaisuus.....	6
3.2. Isyyden tunnustamisen vahvistaminen	6
3.3. Eräät rekisteröintiasiat	7
4. Esityksen vaikutukset	9
5. Asian valmistelu	9
5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	9
5.2. Lausunnot.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
1.1. Isyyslaki	10
1.2. Lahjanlupauslaki	11
1.3. Avioliittolaki.....	11
1.4. Ulosottolaki.....	13
3 luku. Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta.....	13
1.5. Laki takaisinsaannista konkurssipesään	13
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	13
3. Voimaantulo	13
LAKIEHDOTUKSET	14
isyyslain muuttamisesta	14
lahjanlupauslain muuttamisesta	16
avioliittolain muuttamisesta	17
ulosottolain 3 luvun 36 §:n muuttamisesta.....	19
takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 §:n muuttamisesta	20
LIITE	21
RINNAKKAISTEKSTIT	21

isyyslain muuttamisesta	21
lahjanlupauslain muuttamisesta	23
avioliittolain muuttamisesta	24
ulosottolain 3 luvun 36 §:n muuttamisesta.....	27
takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 §:n muuttamisesta	28

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Oikeusministeriön toimeksiannosta tehty perusselvitys ”Tuomioistuimet 2000-luvulle – ajatuksia ja ideoita kehittämisvaihtoehtoja” valmistui vuonna 1998. Hallituksen hankesalkussa asetettujen tavoitteiden mukaisesti perusselvitys ja siitä annetut lausunnot ovat sittemmin olleet pohjana laadittaessa ja toteutettaessa tuomioistuinlaitoksen kehittämisohjelmaa. Tuomioistuinlaitoksen kehittämisessä on perusselvityksen mukaan painotettava sitä, että tuomioistuimen päätehtävä on yksittäisten asioiden ratkaisemisella taata oikeusturvan toteutuminen, oikeusrauhan säilyminen sekä oikeussuojan tarjoaminen kansalaisille. Kehittämistyöhön liittyy tuomioistuinlaitoksen rakenteen ja tuomareiden aseman uudelleentarkastelun lisäksi myös prosessuaalisten säännösten uudistamista, tietotekniikan hyväksikäytön parantamista sekä varsinaisen tuomitsemistoiminnan ulkopuolelle jäävien tehtävien mahdollista siirtämistä muualle.

E erityisen tarkastelun kohteena on ollut mahdollisuus siirtää riidattomia luonnollisten tai oikeushenkilöiden oikeudelliseen asemaan liittyviä rekisteröintityyppisiä asioita kärjäoikeuksista muille viranomaisille. Siirtämisen tavoitteena olisi, että tuomioistuimet profiloituisivat nykyistä selkeämmin oikeudellisesti merkittävien seikkojen arvioinnin ja lainsäädännön soveltamisen asiantuntijavirastoiksi. Sinänsä kyse ei olisi kokonaistaloudellisten kustannussäästöjen etsimisestä, koska kyseiset rekisteröintitehtävät ovat joka tapauksessa sellaista julkisen vallan tarjoamaa palvelua, joka on hoidettava jonkin viranomaisen toimesta.

Holhouslainsäädännön kokonaisuudistus tuli voimaan vuoden 1999 lopulla. Uudistuksen yhteydessä holhous toimi ja kärjäoikeudessa hakemusasioiden käsittävät holhousasiat pyrittiin sääntelemään kattavasti ja oikeusturvanäkökohdat huomioon ottaen. Samassa yhteydessä kärjäoikeuksilla aikaisemmin olleita holhousviranomaisen tehtäviä siirrettiin osittain maistraattien tehtäviksi.

Tällä esityksellä puolestaan pyritään siihen, että eräät kärjäoikeuksilla nyt olevat rekisteröintiasiat siirretään kokonaan maistraattien tehtäviksi. Jaetusta toimivallasta ei siten olisi kyse. Siirron kohteena olisivat isyyden tunnustamisen vahvistamiset, avioehtojen ja avio-oikeuden poistamista koskevien vaatimusten rekisteröinnit, läheisten välisten lahjojen rekisteröinnit, aviovarallisuussuhteeseen sovellettavaa lakia koskevien sopimusten rekisteröinnit sekä osituskirjojen rekisteröinnit.

2. Nykytila

2.1. Hakemusasioiden käsittely kärjäoikeuksissa

Suomen 66 kärjäoikeudessa ratkaistiin vuonna 2001 noin 75 000 hakemusasiaa. Suurimmat hakemusasioiden ryhmät olivat isyyden tunnustamisen vahvistamiset, joita ratkaistiin vajaat 22 000 sekä avioeroasiat, joita ratkaistiin runsaat 18 000.

Hakemusasioiden käsittelyyn kärjäoikeuksissa sovelletaan hakemusasioiden käsittelyä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/1986) sekä soveltuvin osin oikeudenkäymiskaarta. Useimmat hakemusasiat ratkaistaan kansliassa ilman istuntokäsittelyä. Suurimman osan riidattomista hakemusasioista ratkaisee tuomioistuinharjoittelua suorittava notaari. Myös kärjäoikeuksien kansliahenkilökunnalla on yleensä oikeus ratkaista rekisteröintiluonteisia hakemusasioita. Kärjäoikeuslain (581/1993) 19 §:n mukaan kärjäoikeuden laamanni voi nimittäin määrätä kansliahenkilökuntaan kuuluvan hoitamaan tehtäviä, joiden ratkaiseminen ei edellytä oikeudellista harkintaa. Tehtävien delegoinnin edellytyksenä on, että asianomainen henkilö on saanut tarvittavan koulutuksen ja muuten osoittanut sellaista taitoa ja harkintakykyä, jota tehtävän hoitaminen edellyttää. Jos käsiteltäväksi tuleva yksittäinen asia on laaja, tulkinnanvarainen tai muutoin vaikea ratkais-

ta, se on siirrettävä notaarin, kärjäviskaalin tai kärjätuomarin ratkaistavaksi. Delegointi mahdollistaa yhteistoiminnan lakimiesten ja kansliahenkilökunnan välillä siten, että edelliset pystyvät keskittymään varsinaiseen tuomarintyöhön. Riidattomien hakemusasioiden käsittely kärjäoikeuksissa on nykyisin pääsääntöisesti nopeaa ja joustavaa.

2.2. Maistraatit

Valtion paikallishallintoviranomaisina toimii 37 maistraattia, joiden virka-alueena on yksi tai useampi kihlakunta. Ahvenanmaan maakunnassa paikallisviranomaisen tehtäviä hoitaa lääninhallitus. Maistraateilla on päätoimipisteen lisäksi yhteensä 22 palveluyksikköä, joissa on saatavilla kaikkia rekisterihallinnon palveluja. Niissä kihlakunnissa, joissa ei ole maistraatin omia toimipisteitä, maistraattien palveluja on saatavilla kihlakunnanvirastojen palvelutoimistoista ja muista yhteispalvelupisteistä. Maistraatit hoitavat usean eri hallinnonalan tehtäviä. Tulos- ja muun hallinnollisen ohjauksen osalta maistraatit kuuluvat sisäasiainministeriön hallinnonalalle.

Maistraattien organisaatiosta säädetään rekisterihallintolaissa (166/1996) ja -asetuksessa (248/1996). Menettelystä maistraateissa säädetään hallintomenettelylaissa (598/1982). Haettaessa muutosta maistraatin päätökseen sovelletaan hallintolainkäyttöä (586/1996). Maistraatit ovat päällikkövirastoja, joissa maistraatin päällikkönä toimiva henkikirjoittaja ratkaisee asiat, ellei niitä ole maistraatin työjärjestyksessä määrätty jonkun muun ratkaistavaksi. Eräät holhousasiat on lain mukaan ratkaistava esittelystä. Maistraateissa toimivien henkikirjoittajien kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Yhteensä maistraateissa toimii nykyisin noin 130 oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanutta.

Maistraattien nykyisiin tehtäviin kuuluvat valtakunnallisen väestötietojärjestelmän ylläpitäminen, kauppa- ja yhdistysrekisterin paikallisviranomaisina toimiminen sekä monet erilaiset yleishallintotehtävät, kuten julkisen notaarin ja julkisen kaupanvahvistajan palvelujen tarjoaminen, nimiasioiden ratkaiseminen, perukirjojen osakasluetteloiden vahvis-

taminen ja siviilivihkimisten suorittaminen. Lisäksi maistraatit toimivat holhoustoimesta annetun lain (442/1999) nojalla holhousviranomaisina.

Maistraattien tehtävissä ja organisaatiossa on viime vuosien aikana tapahtunut monia merkittäviä muutoksia. Niille on siirretty hallinnon kehittämisen yleisten periaatteiden mukaisesti tehtäviä keskus- ja aluehallinnosta. Kihlakuntaudistuksen yhteydessä maistraattien organisaatio on uudistettu ja liitetty osaksi kihlakuntahallintoa. Tietotekniikan kehitys on muuttanut maistraattien toimintatapoja ja rekisterinpitotehtävien luonnetta.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Rekisteröintiasioita siirrettäessä huomioon otettavia seikkoja

3.1.1. Oikeusturva

Oikeusturvasta säädetään perustuslain 21 §:ssä. Oikeusturva on varmuutta yhtäältä siitä, että jokainen voi saada asiansa riippumattoman tuomioistuimen tai muun viranomaisen tutkittavaksi, sekä toisaalta siitä, että lakeja sovelletaan kaikkiin samalla tavoin ja yhdenmukaisesti, tasapuolisesti ja puolueettomasti. Oikeusturvaan kuuluvat myös asianmukaisessa viranomaiskäsittelyssä noudatettavat hyvän hallinnon takeet, kuten käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi, oikeus saada perusteltu päätös ja oikeus hakea päätökseen muutosta.

Hakemusasioiden käsittelyssä oikeusturvan toteutuminen edellyttää muun muassa, että asiaa käsittelevä virkamies tunnistaa asiaan sisältyvät oikeudelliset ongelmat ja kykenee päättämään asiassa lainmukaiseen ratkaisuun joko ratkaisemalla asian tai siirtämällä sen oikealle päätöksenteon tasolle. Tämän varmistamiseksi hakemusasioita käsittelevillä virkamiehillä tulee olla asianmukainen koulutus ja riittävä kokemus kyseisten asioiden käsittelystä. Viranomaisessa asioiden käsittelyyn on varattava asianmukaiset voimavarat

ja toiminta on järjestettävä niin, että asian käsittelijä saa tarvitsemansa opastuksen ja tuen.

Oikeusturvan takaava rekisteröintiasioiden käsittely voidaan nykyisin järjestää sekä tuomioistuimessa että hallintoviranomaisessa. Samantyyppisten asiaryhmien keskittäminen saman viranomaisen käsiteltäväksi tukee asianmukaista viranomaiskäsittelyä, koska se helpottaa yhtenäisen ratkaisukäytännön luomista ja lisää asiaa käsittelevien virkamiesten kokemusta kyseisten asioiden käsittelyssä.

3.1.2. Asiakslähtöisyys

Valtioneuvoston vuonna 1998 tekemän hyvää hallintoa koskevan periaatepäätöksen mukaan valtionhallinnon tarjoamat julkiset palvelut järjestetään ensisijaisesti kansalaisten ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Valtion viranomaisten, kuten kärjäoikeuksien tai maistraattien, palvelujen tarjoamisessa painotetaan asiakslähtöisyyttä, valinnanvapautta ja palvelujen saatavuutta. Palveluja kehitettäessä otetaan huomioon kunkin palvelun erityispiirteet ja asiakkaiden tarpeet.

Uudistuksia ja valtionhallinnon sisäisiä järjestelyjä on arvioitava sillä perusteella, miten ne vaikuttavat valtionhallinnon asiakkaiden, kansalaisten, asemaan ja miten niissä otetaan asiakkaan tarpeet huomioon. Huomiota on kiinnitettävä siihen, että palvelun käyttäjä voi jo ennakkoon tietää, mitä palvelua miltäkin viranomaiselta saa. Palvelu on myös saatava kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisessa ajassa. Lisäksi on tarjottava oikeaa, asiallista neuvontaa ainakin siinä laajuudessa, että yksinkertaisten hakemusasioiden hoitaminen onnistuu ilman ammattiapuun turvautumista.

Asiakslähtöisyyden näkökulmasta rekisteröintiasioiden käsittely on jo nykyisin asianmukaisesti järjestetty. Hakijan ei yleensä tarvitse asioida kärjäoikeudessa henkilökohtaisesti, vaan suuri osa hakemusasioista tulee kärjäoikeuteen postitse ja neuvontaa annetaan puhelimitse.

Tuomioistuinten kehittämistavoitteista johtuvia tehtävänsiirtoja harkittaessa on arvioitava, olisiko joitakin asiaryhmiä perusteltua käsitellä useammassa viranomaisessa, kuten tehdään eräiden holhousasioiden osalta uuden holhouslainsäädännön nojalla. On selvää,

että asian käsitteleminen useassa viranomaisessa lisää palvelujen saatavuutta. Toisaalta samantyyppisten asiaryhmien keskittäminen yhdessä viranomaisessa käsiteltäväksi selkeyttää viranomaisten välistä tehtävänjakoa ja siltä osin helpottaa viranomaisten välisen toimivallan hahmottamista myös kansalaisten kannalta.

3.1.3. Tarkoituksenmukaisuus

Tuomioistuinten yleisen kehittämislinjan mukaisesti tuomioistuinten käytössä olevat voimavarat tulee mahdollisuuksien mukaan keskittää varsinaiseen tuomitsemistoimintaan ja sitä tukevaan toimintaan. Itsenäistä merkitystä ei voida antaa esimerkiksi sille, onko tietty asiaryhmä perinteisesti luokiteltu yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvaksi. Tuomioistuinlaitoksen kehittämistarpeiden näkökulmasta myös vähäistä työmäärää vaativien asiaryhmien siirtämistä pois tuomioistuinta voidaan pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena. Näin siitä huolimatta, että tehtävien siirrosta hallinnonalalta toiselle syntyy muun muassa henkilöstön koulutukseen sekä tietojärjestelmien ja toimintojen mukautukseen liittyviä kustannuksia. Tällaisten kustannusten on kuitenkin oltava järkevässä suhteessa siirrosta pitkällä tähtäimellä saataviin hyötyihin.

Tehtävien siirtämisen tarkoituksenmukaisuutta harkittaessa merkitystä on myös sillä, voidaanko rekisterihallinnon olemassa olevia henkilöstövoimavaroja tällä tavoin käyttää tehokkaammin ja voidaanko tehtävistä maistraateissa muodostaa järkeviä kokonaisuuksia.

3.2. Isyyden tunnustamisen vahvistaminen

Isyyslain (700/1975) 20 §:n mukaan tuomari voi tietyin edellytyksin hyväksyä miehen tekemän isyyden tunnustamisen. Hyväksymisestä seuraa oikeudellisesti merkittävä suhde miehen ja lapsen välille. Tuomari ei saa hyväksyä tunnustamista, jos hänellä on aihetta epäillä, ettei isyyden tunnustanut mies ole lapsen isä. Tuomarin isyysasiassa antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valit-

tamalla. Tunnustamisen puuttuessa isyyden vahvistamista on isyylain 4 ja 5 luvun mukaan vaadittava kanteella.

Tunnustamislausuma annetaan henkilökohtaisesti lastenvalvojalle, henkikirjoittajalle tai julkiselle notaarille. Käytännössä lausuma annetaan lähes aina lastenvalvojalle, joka huolehtii laissa säädetyistä isyyden selvittämistehtävistä. Hankittuaan tarpeelliset selvitykset lastenvalvoja toimittaa tunnustamista koskevat asiakirjat ja isyyden selvittämisspöytäkirjan käräjäoikeuteen. Isyyden vahvistaminen tuomarin hyväksymisellä on rutiiniluontoinen toimenpide, koska lastenvalvoja on jo hankkinut asiassa tarvittavan selvityksen. Hyväksymisen perusteella lapsen sukulaisuussuhde isäänsä merkitään yleiseen väestötietojärjestelmään isyyden vahvistamisesta ja kumoamisesta sekä lapsen elatuksesta annetun asetuksen (673/1976) sekä tuomioistuimen ilmoituksista väestötietojärjestelmään annetun asetuksen (808/1995) mukaisesti.

Isyyden vahvistaminen ja rekisteröinti olisi lähtökohtaisesti luontevaa siirtää maistraateille, jotka vastaavat yleisen väestötietojärjestelmän ylläpidosta. Maistraateilla on nykyisinkin isyyden vahvistamiseen liittyvä rekisteröintitehtävä, sillä ne merkitsevät väestötietojärjestelmään Suomen lainsäädännön vaatimusten mukaiset ulkomailla annetut vahvistamisratkaisut.

Tunnustamisen hyväksymisellä muodostetaan perustavaa laatua oleva oikeussuhde isyytensä tunnustaneen miehen ja lapsen välille. Hyväksymiseen ei kuitenkaan liity laaja-alaista oikeudellista harkintaa tai näytön arviointia, jota ei voitaisi oikeusturvan vaarantumatta tehdä maistraateissa. Hakijan kannalta tehtävän siirto ei käytännössä merkitsisi muutosta nykytilaan, koska isyyden vahvistamista hakevat asioisivat jatkossakin pääsääntöisesti lastenvalvojan kanssa.

Isyylain 34 § 3 momentin mukaan tunnustamisen hyväksyminen voi tietyissä olosuhteissa kumota avioliiton perusteella todetun isyyden. Tällainen tilanne ei kuitenkaan käytännössä johtaisi oikeusturvan vaarantamiseen, vaikka hyväksymisen suorittaisikin maistraatti, koska lain 16 a §:n mukaan aviolapsen tunnustamisen edellytyksenä on aina äidin ja aviomiehen suostumus.

Isyyden tunnustamisen vahvistamisten siirtäminen maistraateille nopeuttaisi hieman vahvistamisratkaisujen kirjautumista väestötietojärjestelmään, sillä vahvistamisratkaisut voitaisiin päivittää järjestelmään välittömästi. Nykyisin tiedot siirretään konekieleisesti käräjäoikeuksista väestötietojärjestelmään ja ajetaan siihen noin viikon viipeellä.

Viime vuosina on vahvistettu vuosittain yli 20 000 isyyden tunnustamista. Asioiden suuresta lukumäärästä huolimatta niihin käytettävä työmäärä on melko vähäinen. Valtaosan työstä tekee tuomioistuimen kansliahenkilökunta, joka valmistelee asiakirjat tuomarin ratkaisua varten. Asiaryhmän siirto ei juurikaan vähentäisi käräjäoikeuksissa varsinaiseen tuomitsemistoimintaan osallistuvien työmäärää, mutta tuomioistuinlaitoksen kehittämistavoitteet huomioon ottaen siirtoa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Siirrosta aiheutuisi vähäisiä kustannuksia.

Edellä mainitun perusteella isyyden tunnustamisen vahvistamista koskevat asiat ehdotetaan siirrettäviksi käräjäoikeuksista maistraatteihin.

3.3. Eräät rekisteröintiasiat

Avioliittolain (234/1929) 43 §:n mukaan avioehtosopimus on jätettävä rekisteröitäväksi jommankumman puolison kotipaikan käräjäoikeuteen, joka rekisteröi sopimuksen. Samalla tavoin rekisteröidään myös avioliittolain 35 §:n 4 momentin mukainen ilmoitus, jossa konkurssiin joutuneen henkilön puoliso vaatii, ettei kummallakaan heistä ole avio-oikeutta toisen omaisuuteen, sekä avioliittolain 130 §:ssä tarkoitettu puolisoisten välinen sopimus heidän aviovarallisuussuhteeseensa sovellettavasta laista. Ilmoituksen rekisteröimällä puoliso säilyttää oikeuden vedota Suomessa kolmatta vastaan aviopuolisoiden varallisuussuhteita sääntelevään ulkomaan lakiin tai avioehtosopimukseen. Näissä tapauksissa rekisteröinnillä on oikeutta luova vaikutus, sillä rekisteröinti on edellytyksenä avioehdon tai ilmoituksen voimaantulolle. Tuomioistuimen on avioliittoasetuksen (820/1987) 14 §:n nojalla lähetettävä rekisteri-ilmoitus oikeusrekisterikeskukselle, joka pitää asioista julkista rekisteriä.

Lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:n mukaan puolisolle, sukulaiselle tai muulle läheiselle annetusta lahjasta on tehtävä lahjanantajan kotipaikan tuomioistuimelle erityinen lahjailmoitus. Tämä velvollisuus ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan. Tuomioistuimen on lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta annetun asetuksen (769/1991) mukaan lähetettävä ilmoitus oikeusrekisterikeskukselle, joka merkitsee sen lahjoitusasiain rekisteriin ja julkaisee asiasta kuulutuksen virallisessa lehdessä. Myös puolison toiselle puolisolle muutoin kuin avioehtosopimuksella luovuttama irtaimen omaisuuden lahja on avioliittolain 45 §:n mukaan ilmoitettava käräjäoikeudelle lahjojen rekisteröintiä ja kuuluttamista koskevien säännösten mukaisesti. Näillä säännöksillä pyritään suojaamaan lahjanantajan velkoja ulosmittaus- tai konkurssitilanteissa. Rekisteröinnistä alkaa kulua takaisinsaannis-

ta konkurssipesään annetun lain (758/1991) 9 §:ssä tai ulosottolain (37/1895) 3 luvun 36 §:ssä tarkoitettu määräaika, jonka päätyttyä lahjaa ei enää voida peräyttää lahjanantajan omaisuuden kohdistuvassa pakkotäytäntöönpanossa.

Avioliittolain 105 §:n mukaan avio-oikeuden alaisen omaisuuden ositusta koskeva asiakirja on annettava käräjäoikeudelle. Tuomioistuimen on avioliittoasetuksen 14 §:n nojalla lähetettävä osituskirjasta ilmoitus oikeusrekisterikeskukselle, jonka on viipymättä huolehdittava osituskirjaa koskevan kuulutuksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä. Oikeusvaikutuksiltaan osituskirjan rekisteröinti vastaa lahjailmoituksen rekisteröintiä.

Vuosina 1997–2001 tällaisia rekisteröintiasiota ratkaistiin käräjäoikeuksissa seuraavasti (ilmoituksia ulkomaan lain tai ulkomaisen avioehtosopimuksen soveltamisesta ei ole erikseen tilastoitu):

(AL = avioliittolaki)	1997	1998	1999	2000	2001
avioehto (AL 43 §) ja avio-oikeuden poistamista koskeva vaatimus (AL 35 § 4 mom.)	4944	5302	5991	6292	6047
irtaimen omaisuuden lahjoitus (lahjanlupauslaki 6 §) ja puolisojen välinen lahja (AL 45 §)	113	95	81	85	77
osituskirja (AL 105 §)	134	133	136	118	138
yhteensä	5191	5530	6208	6495	6262

Edellä mainittujen rekisteröintiasioiden käsitteilyyn ei sisälly oikeudellista harkintaa. Niiden vaatima työ määrä on vähäinen. Valtaosan rekisteröintiin liittyvistä tehtävistä hoitaa käräjäoikeuksien kansliahenkilökunta. Luonteeltaan rekisteröintiasioiden soveltuvuus hyvin maistraattien toimenkuvaan. Erityisesti avioehtosopimusten rekisteröinnin siirtäminen maistraatteihin olisi myös asiakaslähtöisyyden kannalta perusteltua, koska lähes kaikki siviilivihkimiset tapahtuvat nykyisin maistraateissa ja avioehtosopimus voitaisiin rekisteröidä samassa yhteydessä.

Asiakaspalvelua parantaisi viranomaisen alueellista toimivaltaa koskevista forumsäännöksistä luopuminen. Tällöin rekisteröintiasia voitaisiin hoitaa missä maistraatissa ta-

hansa. Rekisteri-ilmoituksen julkisuuteen saattamisen kannalta tällä ei olisi merkitystä, koska rekisteri-ilmoitukset joka tapauksessa merkitään valtakunnalliseen julkiseen rekisteriin. Rekisteristä ilmenee myös, mikä viranomainen on arkistoinut rekisteröidyn asiakirjan. Koska rekisteröintihakemuksia ei asian luonteen vuoksi hylätä, ei olisi vaaraa siitä, että asia saatettaisiin hylkäävän päätöksen jälkeen toisen maistraatin käsiteltäväksi. Todennäköisesti rekisteröinnit tehtäisiin tulevaisuudessakin yleensä lähimmässä maistraatissa, joten forumsäännöksistä luopuminen ei johtaisi tehtävien epätasaiseen jakautumiseen maistraattien välillä.

Rekisterinpitäjänä kaikissa nyt puheena olevissa asioissa on oikeusrekisterikeskus,

joka kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan. Rekisteröintitehtävien siirtäminen käräjäoikeuksilta maistraatteihin merkitsisi oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämien rekisterien ja maistraattien päivitysjärjestelmien mukauttamisesta johtuvaa kertaluonteista kustannusta. Kustannusten suuruus riippuu merkittävästi siitä, millainen tietotekninen ratkaisu asioiden hoitamiseksi maistraateissa valittaisiin. Todellista kustannusvaikutusta pienentäisi se, että tarvittavat muutokset voitaisiin ainakin osittain toteuttaa tietohallinnon normaalin kehitystyön yhteydessä.

Edellä mainitun perusteella ehdotetaan, että avioehtosopimusten rekisteröinti, avio-oikeuden poistamista koskevien vaatimusten rekisteröinti, aviovarallisuussuhteeseen sovellettavaa lakia koskevien ilmoitusten rekisteröinti, irtaimen omaisuuden lahjoitusten rekisteröinti, puolisojen välisten lahjojen rekisteröinti sekä osituskirjojen rekisteröinti siirretään käräjäoikeuksista maistraatteihin. Maistraattien toimivaltaa rekisteröintiasioissa ei tulisi rajoittaa alueellisesti.

4. Esityksen vaikutukset

Rekisteröintiasioiden siirrolla käräjäoikeuksista maistraatteihin ei olisi maistraattien tai käräjäoikeuksien toiminnan kannalta olennaisia taloudellisia vaikutuksia. Niinpä esitykseen ei ole sisällytetty ehdotuksia henkilöstövoimavarojen tai rahallisten resurssien siirrosta oikeusministeriön hallinnonalalta sisäasiainministeriön hallinnonalalle.

Esityksellä tavoitellaan pikemminkin järkevän työnjaon aikaansaamista oikeushallinnon ja rekisterihallinnon välillä. Tuomioistuimet, joilta siirretään pois varsinaiseen tuomitsemistoimintaan liittymättömiä tehtäviä, voivat paremmin keskittyä palvelemaan asiakkaitaan muilla toiminta-alueillaan. Vastaavasti maistraatit, joiden palvelutarjontaa ollaan yleisemminkin kehittämässä, voisivat tarjota muiden ohessa myös tällaisia rekisteröintipalveluja ja tällä tavoin olla entistä tehokkaammin kansalaisten käytettävissä. Tarkoituksena on, että maistraattien toiminnan kehittämisen myötä käräjäoikeuksista siirrettävät asiaryhmät pystytään hoitamaan maistraateilla nyt olevien resurssien puitteissa.

Ehdotetut siirrot tulevat aiheuttamaan jonkin verran tietojärjestelmiin liittyviä muutoksia, yhtäältä maistraattien omissa järjestelmissä ja toisaalta tiedonsiirrossa maistraattien ja rekisterinpitäjänä jatkavan oikeusrekisterikeskuksen välillä. Näistä muutoksista on arvioitu aiheutuvan muutaman kymmenen tuhannen euron kertaluonteiset kustannukset.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Oikeusministeriö asetti 22 päivänä kesäkuuta 2000 työryhmän arvioimaan tarvetta siirtää eräitä kirjaamisluontoisia tai rekisteröintityyppisiä asioita käräjäoikeuksista maistraateille sekä tekemään tarpeellisiksi katsomansa ehdotukset. Työryhmän tuli ottaa huomioon tuomioistuinlaitoksen ja maistraattien kehittämistarpeet sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset. Erityisesti tuli kiinnittää huomiota oikeusturvan ja asiakaslähtöisyyden toteutumiseen.

Työryhmä kävi läpi tuomioistuimessa hakemuksella vireille tulevat asiaryhmät ja arvioi, mitä kirjaamisluontoisia, rekisteröintityyppisiä tai näihin rinnastuvia asiaryhmiä olisi tuomioistuinlaitoksen kehittämistarpeet huomioon ottaen perusteltua siirtää maistraattien käsiteltäväksi. Työryhmä päätyi esittämään isyyden tunnustamisen vahvistamisen, eräiden perheoikeudellisten rekisteröimisasioiden sekä irtaimen omaisuuden lahjoitusten rekisteröinnin siirtämistä tuomioistuimista maistraatteihin. Lisäksi työryhmä totesi, että eräiden muiden asiaryhmien osalta siirtäminen maistraatteihin voitaisiin toteuttaa asiaryhmää koskevan aineellisen lainsäädännön uudistamisen yhteydessä.

Asian jatkovalmistelu on hoidettu oikeusministeriössä virkatyönä.

5.2. Lausunnot

Eräiden hakemusasioiden siirtoa käräjäoikeuksista maistraatteihin tarkastelleen työryhmän mietinnöstä saatiin lausunto sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Helsingin hovioikeudelta, Ahvenan-

§:n mukaan aviolapsen tunnustamisen edellytyksenä on aina äidin ja aviomiehen suostumus.

45 §. *Muutoksenhaun rajoitukset.* Tunnustamisen hyväksymistä koskevassa asiassa annettuun maistraatin päätökseen ei saisi haakea muutosta. Ehdotettu säännös vastaa nykyistä sääntelyä, koska myöskään tuomarin antama päätös isyyden tunnustamisasiassa ei ole muutoksenhakukelpoinen. Muutoksenhaun sijasta päätökseen tyytymätön voisi nostaa asiassa vahvistamiskanteen 22 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Tällä tavoin huolehdittaisiin myös siitä, ettei isyyden tunnustamisasioissa sovellettaisi hallintolainkäyttömenetelyä tai valitustietä maistraatista hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Käräjäoikeudessa nostettavan isyyskanteen valitustienä olisi edelleen hovioikeus ja edelleen korkein oikeus.

46 §. *Käsittelyn kiireellisyys.* Isyyden vahvistamista tai kumoamista koskevat asiat on kaikissa oikeusasteissa käsiteltävä kiireellisinä. Siirrettäessä isyyden tunnustamista koskevat asiat maistraattien käsiteltäväksi olisi perusteltua säätää samalla tavoin myös maistraattien osalta.

1.2. Lahjanlupauslaki

6 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että irtaimen omaisuuden lahjoittamisesta puolisolle, lähisukulaiselle tai samassa taloudessa asuvalle läheiselle henkilölle olisi ilmoitettava kirjallisesti maistraatille. Säännöksen nykymuodon mukaan ilmoitus tulee tehdä käräjäoikeudelle. Ilmoituksen tekeminen olisi edellytys sille, että lahjansaaja saa suojaa lahoittajan velkojen takaisinsaanti-vaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Niin sanotuista tavanmukaisista lahjoituksista ei ilmoitusvelvollisuutta kuitenkaan olisi.

Maistraatin tulisi lähettää tieto lahjailmoituksista oikeusrekisterikeskukselle, joka samoin kuin nykyisinkin kirjaisi ne rekisteriin. Lisäksi oikeusrekisterikeskus julkaisisi rekisteröidystä lahjoituksesta kuulutuksen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäisiin.

Koska kyseessä on luonteeltaan toteava rekisteröintitoimenpide ja koska lahjoituksista pidettävä rekisteri on valtakunnallinen, ei

maistraattien toimivaltaa olisi tarpeen rajoittaa alueellisesti. Tämän vuoksi ehdotetussa lainkohdassa mainitaan vain yleisesti maistraatti, mikä tarkoittaa, että jokainen maistraatti Suomessa olisi toimivaltainen ottamaan ilmoituksen vastaan.

6 a §. Uudessa 6 a §:ssä säädettäisiin rekisterin tarkoituksesta ja mahdollisuudesta saada tekninen käyttöyhteys rekisteriin. Lahjoituksista pidettävän rekisterin tarkoituksena on saattaa läheisten välisiä lahjoituksia koskevat tiedot siten julkisiksi, että lahjanantajan mahdolliset velkojat voisivat saada niistä tiedon ja tarvittaessa suojella etujaan vaatimalla, että lahjanantajan tekemä oikeustoimi peräytetään.

Oikeusrekisterikeskus voisi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten.

1.3. Avioliittolaki

35 §. Säännöksen nykymuodon mukaan tilanteessa, jossa henkilön omaisuus on luovutettu konkurssiin, hänen puolisonsa voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä kirjallisesti käräjäoikeudelle vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että avio-oikeuden poistamista koskeva ilmoitus tehtäisiin tuomioistuimen sijasta maistraatille. Maistraatin olisi rekisteröitävä ilmoitus siten, kuin ehdotetussa 105 §:ssä tarkemmin säädetään.

Koska kyseessä on luonteeltaan toteava rekisteröintitoimenpide ja koska avioehdoista pidettävä rekisteri on valtakunnallinen, ei maistraattien toimivaltaa olisi tarpeen rajoittaa alueellisesti. Tämän vuoksi ehdotetussa lainkohdassa mainitaan vain yleisesti maistraatti, mikä tarkoittaa, että jokainen maistraatti Suomessa olisi toimivaltainen ottamaan ilmoituksen vastaan.

43 §. Avioehtosopimukset rekisteröidään nykyisin jommankumman puolison kotipaikan käräjäoikeudessa. Säännöstä esitetään muutettavaksi siten, että rekisteröinnin suorittaisi käräjäoikeuden sijasta maistraatti. Maistraatilla olisi velvollisuus rekisteröidä

avioehtosopimus, ellei ehdotetussa 44 §:n 2 momentissa olevasta rajoitussäännöksestä muuta johdu. Avioehtosopimuksella voitaisiin nykykäytännön mukaisesti myös määrätä irtaimen omaisuuden lahjoituksesta. Tällaisen lahjoituksen rekisteröintiin sovellettaisiin lahjanlupauslain 6 §:ää.

44 §. Rekisteröinti olisi avioehtosopimuksen voimaantulon edellytys. Avioehtosopimusta ei lainkaan voitaisi rekisteröidä, jos jätettäisiin maistraattiin vasta avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun puolisoiden avioero on tullut vireille käräjäoikeudessa. Avioliiton purkautuminen merkitään väestötietojärjestelmään, joten tämän seikan tarkistaminen ei edellytä erityisiä toimia. Mitä tulee mahdollisesti vireillä olevaan avioeroon, ovat avioero ja avioehdon rekisteröiminen nykyisin saman viranomaisen, jommankumman puolison kotipaikan käräjäoikeuden, tehtävänä, joten tämän rekisteröinnin edellytyksen varmistaminen on tällä hetkellä yksinkertaista. Avioehtoisten rekisteröinnin tullessa siirretyksi maistraattiin tulisi maistraatin, ainakin epäillessään, että avioero saattaa olla vireillä, tarkistaa oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 10 §:ssä tarkoitetulta tuomioistuimelta, onko puolisoiden avioero siellä vireillä.

45 §. Säännöksessä todettaisiin, että puolisoiden välisestä irtaimen lahjoista olisi ilmoitettava maistraattiin siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Nykyisin tällainen ilmoitus on tehtävä käräjäoikeudelle. Tämän säännöksen mukainen ilmoittamismenettely ei kuitenkaan koskisi lahjaa, joka ilmenee 43 §:n nojalla rekisteröitäväksi jätetystä avioehtosopimuksesta.

104 §. Pykälä koskee osituskirjan jättämistä rekisteröitäväksi, jotta osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojen takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Osituskirja on nykyisen 105 §:n mukaan jätettävä käräjäoikeudelle. Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan rekisteröintiviranomaiseksi tulisi maistraatti.

Koska kyseessä on luonteeltaan toteava rekisteröintitoimenpide ja koska ehdotetussa 105 a §:ssä tarkoitettu osituskirjoista pidettä-

vä rekisteri on valtakunnallinen, ei maistraattien toimivaltaa olisi tarpeen rajoittaa alueellisesti. Tämän vuoksi ehdotetussa lainkohdassa mainitaan vain yleisesti maistraatti, mikä tarkoittaa, että jokainen maistraatti Suomessa olisi toimivaltainen ottamaan ilmoituksen vastaan.

105 §. Pykälä koskee osituskirjan rekisteröintiä käräjäoikeudessa. Sen nykyinen sisältö korvattaisiin ehdotetulla 104 §:n 2 momentilla. Ehdotetulla 105 §:n säännöksellä velvoitettaisiin maistraatit lähettämään rekisterinpitäjänä toimivalle oikeusrekisterikeskukselle tiedot rekisteröimistään asiakirjoista.

105 a §. Oikeusrekisterikeskus pitää avioehtoasioiden rekisteriä, johon talletetaan ilmoituksesta saatavat tiedot maistraatin rekisteröimistä asiakirjasta. Rekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä saatavat tiedot avioliiton purkautumisesta sekä puolison nimen muutoksesta. Rekisterin pitämisen tarkoituksena on saattaa tiedot siten julkiseksi, että puolisoiden mahdolliset velkojat voisivat saada niistä tiedon ja tarvittaessa suojella etujaan vaatimalla, että puolison tekemä oikeustoimi peräytetään. Jokaisella on oikeus saada todistus rekisterissä olevista tiedoista. Oikeusrekisterikeskus voisi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Säännös vastaa avioliittoasetuksen 15 §:n sääntelyä. Se ehdotetaan annettavaksi laintasoisena, koska kyseessä on henkilötietolaisissa tarkoitettu henkilötietojen käsittely.

127 §. Pykälä koskee Suomen tuomioistuimen toimivaltaa tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhdetta koskeva asia. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa. Maistraatti ei siten olisi rekisteröintiä koskevassa asiassa velvollinen tutkimaan sitä, millaiset liittymät sopijapuolilla on Suomeen. Ehdotettu säännös vastaa Suomen

tuomioistuimella voimassa olevan lain mukaista oikeutta rekisteröidä avioehtosopimus.

1.4. Ulosottolaki

3 luku. Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

36 §. Säännös koskee oikeustoimen peräytymistä koskevan kanteen nostamisen määräaika. Määräaika on kuusi kuukautta lasketuna siitä, kun velkoja saa ulosottomieheltä tiedon siitä, ettei hänen saamisensa ole tullut ulosottoyrityksessä täysin suoritetuksi, taikka, jos on kysymys osituksesta, josta osituskirjaa ei ollut jätetty tuomioistuimeen, siitä päivästä jona osituskirja annetaan tuomioistuimeen.

Avoliittolakiin ehdotettujen muutosten mukaisesti säännöstä esitetään muutettavaksi siten, että osituskirja jätettäisiin tuomioistuinten sijasta maistraattiin.

1.5. Laki takaisinsaannista konkurssipesään

9 §. *Osituksen peräytyminen.* Säännöksen mukaan ositus peräytyy, milloin velallinen on huomattavassa määrin luopunut oikeudestaan osituksessa. Siinä viitataan avioliittolain 104 §:ään, joka sisältää säännöksen siitä, milloin velallispuolison katsotaan luopuneen oikeudestaan osituksessa sellaisella tavalla, että luopuminen voidaan peräyttää.

Osituksen peräytymistä koskeva takaisinsaantiaika ja vastaajan vastanäyttöoikeus on nykyisin säännelty samalla tavalla kuin lahjankin peräytymisen osalta. Takaisinsaantiaika lasketaan siitä, kun osituskirja on jätetty tuomioistuimeen. Avoliittolakiin ehdotettujen muutosten mukaisesti säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että osituskirja jätettäisiin maistraattiin.

Säännöksen sisältö jäisi muutoin ennalleen. Niinpä, jos osituskirjaa ei ole jätetty määräpäivään mennessä maistraattiin (1 kohta), velkoja loukkaava omaisuuden luovutus voitaisiin peräyttää riippumatta osituksen toimitamisen ajankohdasta. Sama on laki, jos osi-

tuskirja on jätetty maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää (2 kohta). Jos osituskirja on jätetty maistraattiin tätä aikaisemmin, mutta kuitenkin myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää, ositus niin ikään peräytyisi, jollei näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen tai osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Rekisteröintiasioiden siirrosta käräjäoikeuksista maistraatteihin aiheutuu muutoksia useisiin asetustasoihin säännöksiin, jotka koskevat ilmoitustietojen tallentamisen ja rekisterinpidon teknisiä yksityiskohtia. Nämä säännökset tulisivat muutettaviksi sen jälkeen, kun tähän esitykseen pohjautuvat lainmuutokset on vahvistettu.

Muutettaviksi tulisivat isyyden vahvistamisesta ja kumoamisesta sekä lapsen elatuksesta annettu asetus, lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta annettu asetus, avioehtoasetus sekä tuomioistuinten ilmoituksista väestötietojärjestelmään annettu asetus.

Esitykseen ei sisälly ehdotuksia uusiksi asetuksenantovaltuuksiksi.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Vuoden vaihteeseen sijoituvaa tehtävien siirtoa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena muun muassa siksi, että sekä käräjäoikeuksissa että maistraateissa avataan tuolloin uudet diaarinumerosarjat, joissa voidaan tällöin ottaa muutokset huomioon mahdollisimman vähällä vaivalla. Lisäksi tietojärjestelmien mukauttamiseen ja niiden käyttökuntoisuuden testaamiseen jo ennen lakien voimaantuloa kuluu niin paljon aikaa, että vuoden 2003 alkua on pidettävä aikaisimpana toteutettavissa olevana siirtoajankohtana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**isyyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä syyskuuta 1975 annetun isyyslain (700/1975) 20—22 §, 34 §:n 3 momentti sekä 45 ja 46 §, sellaisina kuin niistä ovat 20 § osaksi laeissa 351/1980 ja 367/1983, 22 § osaksi mainitussa laissa 351/1980 ja 34 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa seuraavasti:

20 §

Tunnustamisen voimaansaattaminen

Kun mies on tunnustanut isyytensä, tulee sen lastenvalvojan, jolle isyyden selvittäminen 6 §:n 2 momentin mukaan kuuluu, viipymättä lähettää tunnustamista koskevat asiakirjat ja isyyden selvittämisestä laadittu pöytäkirja lastenvalvojan toimialueen maistraatille hyväksyttäväksi.

Tunnustamisen hyväksymistä koskevan asian ratkaisee maistraatti. Tunnustaminen on hyväksyttävä, jos:

- 1) tunnustaminen on tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyn tavoin;
- 2) eikä ole aihetta olettaa, että isyytensä tunnustanut mies ei ole lapsen isä.

Isyys on tunnustamisella vahvistettu, kun mies on 15 §:n 1 ja 3 momentissa säädetyn tavoin tunnustanut isyytensä ja maistraatti on hyväksynyt tunnustamisen.

21 §

Puutteellisuuksien korjaaminen

Jos tunnustaminen ei ole tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyn tavoin tai jos isyyttä koskevat selvitykset ovat puutteelliset, tulee maistraatin tarvittaessa kehottaa lastenvalvojaa huolehtimaan virheiden tai puutteiden korjaamisesta, isyyden selvittämisestä laadittu pöytäkirjan täydentämisestä tai lisäselvitysten hankkimisesta.

22 §

Kanneoikeus

Lapsella on oikeus ajaa isyyden vahvistamista koskevaa kannetta.

Miehellä on oikeus ajaa isyyden vahvistamista koskevaa kannetta, jos maistraatti ei ole hyväksynyt tunnustamista 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainitusta syystä. Kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä päivästä, jona mies on saanut tiedon maistraatin päätöksestä. Miehellä ei kuitenkaan ole oikeutta ajaa kannetta, jos tunnustaminen koskee 2 §:ssä tarkoitettua lasta.

34 §

Isyyden kumoamisen perusteet

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen kuin aviomies on 15 §:n 1 momentissa säädetyn tavoin tunnustanut isyytensä ja maistraatti on hyväksynyt tunnustamisen.

45 §

Muutoksenhaun rajoitukset

Tunnustamisen hyväksymistä koskevassa asiassa annettuun maistraatin päätökseen ei saa hakea muutosta.

46 §

Käsittelyn kiireellisyys

Isyyden vahvistamista tai kumoamista koskevat asiat on kaikissa oikeusasteissa käsiteltävä kiireellisinä. Sama koskee isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskevien asioiden käsittelyä maistraatissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**lahjanlupauslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetun lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena
kuin se on laissa 766/1991, sekä
lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava kirjallisesti maistraatille, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi lahjanantaja ja -saaja, lahjan kohde sekä antamisajankohta. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Maistraatin on viivytyksettä lähetettävä lahjoituksista tehdyt ilmoitukset oikeusrekisterikeskukselle, joka tallettaa rekisteriin ilmoituksessa 1 momentin nojalla yksilöivät tiedot sekä tiedon ilmoituksen vastaanottamispäivästä ja maistraatista.

Oikeusrekisterikeskus julkaisee rekisteröidystä lahjoituksesta kuulutuksen. Tarkem-

pia säännöksiä kuuluttamisessa noudatettava menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

6 a §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun rekisterin pitämisen tarkoituksena on saattaa läheisten välisiä lahjoituksia koskevat tiedot julkisiksi.

Oikeusrekisterikeskus voi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Rekisteriin talletettuja tietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2000.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**avioliittolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 35 §:n 4 momentti, 43—45 § ja 105 § sekä 127 §:n 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat 43 § laeissa 308/1986 ja 391/1994, 44 § mainitussa laissa 308/1986 ja laissa 765/1991, 45 §:n 1 momentti mainitussa laissa 765/1991, 45 § mainituissa laeissa 765/1991 ja 391/1994 sekä 127 §:n 3 momentti laissa 1226/2001, sekä *lisätään* 104 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 765/1991, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 105 a § seuraavasti:

35 §

— — — — —
 Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä kirjallisesti maistraatille vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Maistraatin on rekisteröitävä ilmoitus avio-oikeuden poistamisesta.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi.

Maistraatin on rekisteröitävä avioehtosopimus, jollei 44 §:n 2 momentista muuta johdu.

Avioehtosopimuksessa ilmoitettuun irtaimen omaisuuden lahjoitukseen sovelletaan lisäksi, mitä lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettujen lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta erikseen säädetään.

44 §

Avioehtosopimus tulee voimaan, kun se on rekisteröity.

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty maistraattiin avioliiton purkauduttua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava maistraattiin siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjanantajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske lahjaa, jonka kohde ja antamisajankohta on yksilöity 43 §:n nojalla rekisteröitäväksi jätetyssä avioehtosopimuksessa.

Puolisoiden välisen lahjan takaisinsaannista säädetään takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa (758/1991) sekä ulosottolaissa.

104 §

— — — — —
 Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi.

105 §

Maistraatin on lähetettävä oikeusrekisteri-

keskukselle ilmoitus tämän lain nojalla rekisteröimistään asiakirjoista.

105 a §

Oikeusrekisterikeskus pitää avioehtoasioiden rekisteriä, johon talletetaan maistraatin lähettämästä ilmoituksesta saatavat tiedot sekä tieto ilmoituksen vastaanottamispäivästä ja maistraatista. Rekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä saatavat tiedot avioliiton purkautumisesta sekä puolison nimen muutoksesta. Rekisterin pitämisen tarkoituksena on saattaa tiedot julkisiksi. Jokaisella on oikeus saada todistus rekisterissä olevista tiedoista.

Oikeusrekisterikeskus voi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Rekisteriin talletettuja tietoja käsi-

teltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

127 §

Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki**ulosottolain 3 luvun 36 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain (37/1895) 3 luvun 36 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 764/1991, seuraavasti:

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

36 §

Ulosottovelkojan kanne omaisuuden luovutuksen tai muun oikeustoimen peräyttämistä 35 §:n nojalla on nostettava kuudessa kuukaudessa siitä, kun velkoja sai ulosottomieheltä tiedon siitä, ettei hänen saamisensa ole tullut ulosottoyrityksessä täysin suoritetuksi,

taikka, jos on kysymys osituksesta, josta osituskirjaa ei ollut annettu maistraattiin, siitä päivästä, jolloin osituskirja annetaan maistraattiin.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki**takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetun lain (758/1991) 9 § seuraavasti:

9 §

Osituksen peräntyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

- 1) jos osituskirjaa ei ollut annettu maistraattiin ennen määräpäivää;
- 2) jos osituskirja on annettu maistraattiin myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos osituskirja on annettu maistraattiin

tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytettä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2002.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

isyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä syyskuuta 1975 annetun isyyslain (700/1975) 20—22 §, 34 §:n 3 momentti sekä 45 ja 46 §, sellaisina kuin niistä ovat 20 § osaksi laeissa 351/1980 ja 367/1983, 22 § osaksi mainitussa laissa 351/1980 ja 34 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Tunnustamisen voimaansaattaminen

Kun mies on tunnustanut isyytensä, tulesen lastenvalvojan, jolle isyyden selvittäminen 6 §:n 2 momentin mukaan kuuluu, viipymättä lähettää tunnustamista koskevat asiakirjat ja isyyden selvittämisestä laadittu pöytäkirja lastenvalvojan toimialueen kihlakunnantuomarille tai raastuvanoikeuden puheenjohtajalle taikka muulle raastuvanoikeuden tähän tehtävään määräämälle lakimiesjäsenelle hyväksyttäväksi.

Tuomarin on hyväksyttävä tunnustaminen,
1) jos tunnustaminen on tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyin tavoin,
2) eikä ole aiheutta olettaa, että isyytensä tunnustanut mies ei ole lapsen isä.

Isyys on tunnustamisella vahvistettu, kun mies on 15 §:n 1 ja 3 momentissa säädetyin tavoin tunnustanut isyytensä ja tuomari on hyväksynyt tunnustamisen.

Kun mies on tunnustanut isyytensä, tulesen lastenvalvojan, jolle isyyden selvittäminen 6 §:n 2 momentin mukaan kuuluu, viipymättä lähettää tunnustamista koskevat asiakirjat ja isyyden selvittämisestä laadittu pöytäkirja lastenvalvojan toimialueen *maistraatille* hyväksyttäväksi.

Tunnustamisen hyväksymistä koskevan asian ratkaisee maistraatti. Tunnustaminen on hyväksyttävä, jos:

1) tunnustaminen on tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyin tavoin;
2) eikä ole aiheutta olettaa, että isyytensä tunnustanut mies ei ole lapsen isä.

Isyys on tunnustamisella vahvistettu, kun mies on 15 §:n 1 ja 3 momentissa säädetyin tavoin tunnustanut isyytensä ja *maistraatti* on hyväksynyt tunnustamisen.

21 §

Puutteellisuuksien korjaaminen

Jos tunnustaminen ei ole tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyin tavoin tai jos isyyttä koskevat selvitykset ovat puutteelliset, tulee tuomarin tarvittaessa kehottaa lastenvalvo-

Jos tunnustaminen ei ole tapahtunut 15—19 §:ssä säädetyin tavoin tai jos isyyttä koskevat selvitykset ovat puutteelliset, tulee *maistraatin* tarvittaessa kehottaa lastenvalvo-

jaa huolehtimaan virheiden tai puutteiden korjaamisesta, isyyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan täydentämisestä tai lisäselvitysten hankkimisesta.

vojaa huolehtimaan virheiden tai puutteiden korjaamisesta, isyyden selvittämisestä laaditun pöytäkirjan täydentämisestä tai lisäselvitysten hankkimisesta.

22 §

Kanneoikeus

Lapsella on oikeus ajaa isyyden vahvistamista koskevaa kannetta.

Miehellä on oikeus ajaa isyyden vahvistamista koskevaa kannetta, jos tuomari ei ole hyväksynyt tunnustamista 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainitusta syystä. Kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä päivästä, jona mies on saanut tiedon tuomarin päätöksestä. Miehellä ei kuitenkaan ole oikeutta ajaa kannetta, jos tunnustaminen koskee 2 §:ssä tarkoitettua lasta.

Miehellä on oikeus ajaa isyyden vahvistamista koskevaa kannetta, jos *maistraatti* ei ole hyväksynyt tunnustamista 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainitusta syystä. Kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä päivästä, jona mies on saanut tiedon *maistraatin* päätöksestä. Miehellä ei kuitenkaan ole oikeutta ajaa kannetta, jos tunnustaminen koskee 2 §:ssä tarkoitettua lasta.

34 §

Isyyden kumoamisen perusteet

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen kuin aviomies on 15 §:n 1 momentissa säädetyin tavoin tunnustanut isyytensä ja tuomari on hyväksynyt tunnustamisen.

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen kuin aviomies on 15 §:n 1 momentissa säädetyin tavoin tunnustanut isyytensä ja *maistraatti* on hyväksynyt tunnustamisen.

45 §

Muutoksenhaun rajoitukset

Tunnustamisen hyväksymistä koskevassa asiassa annettuun tuomarin päätökseen ei saa hakea muutosta.

Tunnustamisen hyväksymistä koskevassa asiassa annettuun *maistraatin* päätökseen ei saa hakea muutosta.

46 §

Käsittelyn kiireellisyys

Isyyden vahvistamista tai kumoamista koskevat asiat on kaikissa oikeusasteissa käsiteltävä kiireellisinä.

Isyyden vahvistamista tai kumoamista koskevat asiat on kaikissa oikeusasteissa käsiteltävä kiireellisinä. *Sama koskee isyyden tunnustamisen hyväksymistä koskevien asioiden käsittelyä maistraatissa.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

lahjanlupauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetun lahjanlupauslain (625/1947) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 766/1991, sekä
lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava tuomioistuimelle, jotta lahjansaaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus tehdään kirjallisesti sen paikkakunnan tuomioistuimelle, jossa lahjanantajalla on kotipaikka tai, jos hänellä ei ole kotipaikka Suomessa, Helsingin raastuvanoikeudelle. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi lahjanantaja ja -saaja, lahjan kohde sekä antamisajankohta. Lahjoituksen rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta säädetään asetuksella. (2. virkkeen osalta ks. ehdotuksen 1 mom.)

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava kirjallisesti *maistraatille*, jotta lahjansaaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. *Ilmoituksesta tulee käydä ilmi lahjanantaja ja -saaja, lahjan kohde sekä antamisajankohta.* Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka eivät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan. (2. virkkeen osalta ks. voimassa oleva 2 mom.)

Maistraatin on viivytyksettä lähetettävä lahjoituksista tehdyt ilmoitukset oikeusrekisterikeskukselle, joka tallettaa rekisteriin ilmoituksessa 1 momentin nojalla yksilöivät tiedot sekä tiedon ilmoituksen vastaanottamispäivästä ja maistraatista.

Oikeusrekisterikeskus julkaisee rekisteröidystä lahjoituksesta kuulutuksen. Tarkempia säännöksiä kuuluttamisesta noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

6 a §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun rekisterin pitämisen tarkoituksena on saattaa läheisten välisiä lahjoituksia koskevat tiedot julkisiksi.

Oikeusrekisterikeskus voi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Rekisteriin talletettuja tietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 35 §:n 4 momentti, 43—45 § ja 105 § sekä 127 §:n 3 momentti

sellaisina kuin niistä ovat 43 § laeissa 308/1986 ja 391/1994, 44 § mainitussa laissa 308/1986 ja laissa 765/1991, 45 §:n 1 momentti mainitussa laissa 765/1991, 45 § mainituissa laeissa 765/1991 ja 391/1994 sekä 127 §:n 3 momentti laissa 1226/2001, sekä

lisätään 104 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 765/1991, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 105 a § seuraavasti:

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, älköön, milloin toinen puoliso vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta siitä esittää kirjallisen vaatimuksen 43 §:ssä

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä kirjallisesti maistraatille vuoden ku-

mainitulle oikeudelle, kumpaisellakaan puolisoilla olko avio-oikeutta toisen omaisuuteen. Kirjoitukseen, josta tässä puhutaan, on sovellettava, mitä sanotun pykälän 2 momentissa säädetään avioehtosopimuksesta.

luessa konkurssin alkamisesta. Maistraatin on rekisteröitävä ilmoitus avio-oikeuden poistamisesta.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä sen paikkakunnan alioikeuteen, missä jommallakummalla sopijapuolella on kotipaikka. Jollei kummallakaan ole kotipaikkaa Suomessa, on avioehtosopimus jätettävä Helsingin raastuvanoikeuteen.

Tuomioistuimen on rekisteröitävä avioehtosopimus. Jos sopijapuolet ovat avioehtosopimuksessa ilmoittaneet sen yhteydessä tehdystä irtaimen omaisuuden lahjoituksesta, tuomioistuimen on lisäksi meneteltävä, kuten lahjanlupauslain 6 §:ssä tarkoitettujen lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta erikseen säädetään.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä *maistraatiin rekisteröitäväksi.*

Maistraatin on rekisteröitävä avioehtosopimus, jollei 44 §:n 2 momentista muuta johdu.

Avioehtosopimuksessa ilmoitettuun irtaimen omaisuuden lahjoitukseen sovelletaan lisäksi, mitä lahjanlupauslain 6 §:ssä tarkoitettujen lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta erikseen säädetään.

44 §

Avioehtosopimuksen voimaantulon edellytyksenä on, että se on annettu tuomioistuimelle ja asianmukaisesti rekisteröity. Avioehtosopimus tulee voimaan, vaikka rekisteröimisen olisi toimittanut muu kuin 43 §:n 1 momentissa tarkoitettu alioikeus.

Avioehtosopimus ei tule voimaan, jos se on jätetty tuomioistuimelle avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

44 §

Avioehtosopimus tulee voimaan, kun se on rekisteröity.

Avioehtosopimus ei kuitenkaan tule voimaan, jos se on jätetty maistraattiin avioliiton purkaututtua tai sen jälkeen, kun avioeroa koskeva asia on tullut vireille.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava tuomioistuimelle siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

45 §

Jos puoliso lahjoittaa toiselle puolisolle irtainta omaisuutta, lahjoituksesta on ilmoitettava *maistraattiin* siten kuin lahjanlupauslain 6 §:ssä säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa *lahjanantajan* velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa.

Avioehtosopimuksen yhteydessä annettua lahjaa ei kuitenkaan tarvitse erikseen ilmoittaa, jos avioehtosopimus on jätetty oikeuteen, kuten 43 §:ssä säädetään, ja jos sopijapuolet ovat avioehtosopimuksessa ilmoittaneet lahjoituksesta, sen kohteesta ja antamisajankohdasta.

Puolisoiden välisen lahjan takaisinsaannista säädetään takaisinsaannista konkurssipesään annetussa laissa (758/1991) ja ulosottolaissa.

Mitä 1 momentissa säädetään ei koske lahjaa, jonka kohde ja antamisajankohta on yksilöity 43 §:n nojalla rekisteröitäväksi jätetyssä avioehtosopimuksessa.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitetussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi.

105 §

Kun ositus on toimitettu, antakoot puoliso tai kuolleen puolison perilliset siitä tehdyn kirjan oikeuteen; ja on sen antamisesta ja antopäivästä viipymättä kuulutettava virallisissa sanomalehdissä.

105 §

Maistraatin on lähetettävä oikeusrekisterikeskukselle ilmoitus tämän lain nojalla rekisteröimistään asiakirjoista.

105 a §

Oikeusrekisterikeskus pitää avioehtoasioiden rekisteriä, johon talletetaan maistraatin lähettämästä ilmoituksesta saatavat tiedot sekä tieto ilmoituksen vastaanottamispäivästä ja maistraatista. Rekisteriin talletetaan lisäksi väestötietojärjestelmästä saatavat tiedot avioliiton purkautumisesta sekä puolison nimen muutoksesta. Rekisterin pitämisen tarkoituksena on saattaa tiedot julkisiksi. Jokaisella on oikeus saada todistus rekisterissä olevista tiedoista. Oikeusrekisterikeskus voi antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten.

ten. Rekisteriin talletettuja tietoja käsiteltävässä on noudatettava, mitä henkilötietolaisessa (523/1999) säädetään.

127 §

Suomen tuomioistuin voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka sillä ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään avioliiton varallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimella ei 1 momentin mukaan olisikaan kelpoisuutta tutkia aviopuolisoiden varallisuussuhteita koskevaa asiaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki**ulosottolain 3 luvun 36 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain (37/1895) 3 luvun 36 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 764/1991, seuraavasti:

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

36 §

Ulosottovelkojan kanne omaisuuden luovutuksen tai muun oikeustoimen peräyttämistä 35 §:n nojalla on nostettava kuudessa kuukaudessa siitä *lukien*, kun velkoja sai ulosottomieheltä tiedon siitä, ettei hänen

36 §

Ulosottovelkojan kanne omaisuuden luovutuksen tai muun oikeustoimen peräyttämistä 35 §:n nojalla on nostettava kuudessa kuukaudessa siitä, kun velkoja sai ulosottomieheltä tiedon siitä, ettei hänen saami-

saamisensa ole tullut ulosottoyrityksessä täysin suoritetuksi, taikka, jos on kysymys osituksesta, josta osituskirjaa ei ollut annettu tuomioistuimeen, siitä päivästä *lukien*, jolloin osituskirja annetaan tuomioistuimeen.

sensa ole tullut ulosottoyrityksessä täysin suoritetuksi, taikka, jos on kysymys osituksesta, josta osituskirjaa ei ollut annettu *maistraattiin*, siitä päivästä, jolloin osituskirja annetaan *maistraattiin*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetun lain (758/1991) 9 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Osituksen perääntyminen

Jos velallinen on luopunut oikeudestaan osituksessa avioliittolain 104 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ositus peräytyy:

- 1) jos osituskirjaa ei ollut annettu tuomioistuimeen ennen määräpäivää;
- 2) jos osituskirja on annettu tuomioistuimeen myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai
- 3) jos osituskirja on annettu tuomioistuimeen tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

- 1) jos osituskirjaa ei ollut annettu *maistraattiin* ennen määräpäivää;
- 2) jos osituskirja on annettu *maistraattiin* myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää; tai;
- 3) jos osituskirja on annettu *maistraattiin* tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää eikä näytetä, ettei velallinen ositusta toimitettaessa ollut ylivelkainen eikä osituksen vuoksi tullut ylivelkaiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
